

Els Valors

1

Objectius específics

- ♦ Conèixer i aclarir els valors propis
- ♦ Enfortir els valors necessaris per una bona convivència
- ♦ Aconseguir coherència entre el valor enunciat i les accions

Introducció

El concepte “valuós”, allò que val la pena, vol dir coses diferents per a les persones. Hi ha qui pensa que el més important és tenir moltes coses, altres pensen que és tenir amistats de veritat, en canvi, hi ha qui creu que és tenir un estatus social, és a dir, un nom, etc.

Els valors, allò que és important per cadascú, es van formant gràcies a les experiències personals i socials.

Els valors influeixen en les decisions quotidianes encara que moltes vegades no se n'és conscient d'aquesta influència. Els valors marquen l'estil de vida de cadascú. Cada persona, sense proposar-s'ho, es va construint una escala o jerarquia de valors condicionada per l'educació rebuda i per la societat on viu.

Valor: És un objectiu que ens proposem en l'educació i que parteix de la idea que es tingui de l'home i que l'ajuda a ser més persona. És la convicció raonada de què alguna cosa és bona o dolenta per arribar a ser més humans.

Actitud: És una disposició que s'ha de despertar en les persones per adquirir i assimilar un valor.

Norma: És l'explicitació a nivell col·lectiu d'un valor.

Conflicte de valors

Qualsevol societat sota la influència de la història ha acceptat i interioritzat de forma diferent uns valors propis i alguns d'altres cultures.

Abans, l'escola educava els valors que marcaven la religió i l'estat, que eren també els que dominaven en la societat, per això, generalment, no hi havia conflicte.

Quan aquest valors no han estat lliurement interioritzats per la majoria, no han tingut sentit o han estat rebutjats. El consens que podia existir abans era artificial, estava basat en la imposició i fonamentat en una obediència institucionalitzada a nivell social, familiar i escolar.

Ara es diu que hi ha una crisi de valors i de creences i potser tot això és positiu per tornar a repensar quins valors tenim o volem.

Activitats 1r Cicle ESO

Preparació activitat

Doneu una llista de valors i expliqueu aquells que no s'entenen. Després, que l'alumnat esculli els que considera més importants.

Recollida de dades / Reflexió

Feu la recollida de dades a la pissarra i obriu un debat sobre els resultats.

Guió per al debat:

- Us sorprèn algun dels resultats. Per què?
- Coincideixen els valors millor situats en els tres àmbits. Si hi ha diferències, per què creus que es donen?
- Els valors considerats més superlatius, a nivell escolar, són els que més es donen en l'actuació diària de cadascú, es a dir, hi ha coherència entre la teoria i la pràctica?
- Els valors considerats superiors, a nivell familiar, són els que t'han ensenyat els teus pares?

Els valors

De la següent llista de valors, escull els cinc que consideris més importants en la teva vida escolar, els cinc més importants a nivell familiar i els cinc que creus que són més importants en la societat. No has de dir els que predominen més, sinó els que tu creus que són més necessaris.

☐	Agraïment	☐	criteri propi	☐	Optimisme
☐	Alegria	☐	Curiositat	☐	Ordre
☐	Amabilitat	☐	Dignitat	☐	Paciència
☐	Amistat	☐	Disciplina	☐	Participació
☐	Amor	☐	Equanimitat	☐	Pau
☐	Autodomini	☐	Esforç	☐	Prudència
☐	Autoestima	☐	Estalvi	☐	Respecte a l'altre
☐	Autonomia	☐	Felicitat	☐	Respecte a l'entorn
☐	Autorealització	☐	Fidelitat	☐	Respecte a si mateix
☐	Capacitat de diàleg	☐	Fortalesa	☐	Responsabilitat
☐	Coherència	☐	Generositat	☐	Seguretat
☐	Col·laboració	☐	Higiene física	☐	Sensibilitat
☐	Companyonia	☐	Higiene mental	☐	Sentit crític
☐	Compassió	☐	Honestedat	☐	Senzillesa
☐	Compromís	☐	Honradesa	☐	Sinceritat
☐	Confiança	☐	Imaginació	☐	Sobrietat
☐	Constància	☐	Implicació	☐	Solidaritat
☐	Consum crític	☐	Iniciativa	☐	Superació
☐	Convivència	☐	Justícia	☐	Tolerància
☐	Cooperació	☐	Llibertat	☐	Tranquil·litat
☐	Coresponsabilitat	☐	No violència	☐	Treball
☐	Creativitat	☐	Obediència	☐	Urbanitat

ORDRE DE PRIORITATS / JERARQUIA DE VALORS

Quan un pren decisions a la vida ho fa realment basant-se en un ordre de prioritats marcat per una jerarquia de valors.

1. Doneu a cada alumne una targeta en blanc, en la qual han d'escriure una opció de la llista següent:

- diversió, companyonia, sexe, diners, autoestima, respecte als altres, amiat, treball, esforç, respecte al medi ambient, moda, salut, veritat, constància, coherència, capacitat de diàleg, confiança, convivència, justícia, llibertat, pau, alegria, optimisme, paciència, obediència, solidaritat, tolerància, consum responsable, submissió, fama.

Una vegada escrits, cal que ordenin per importància les opcions triades, al marge que algunes coincideixen amb valors. Cada alumne, amb la seva targeta, sortirà i es col·locarà a la fila d'acord amb el lloc que cregui que s'ha de situar: de més a menys important. També poden situar-se al costat d'un altre valor o opció? És important afavorir el diàleg entre ells.

Finalment, apunteu l'ordre en què han quedat.

Una altra opció és situar les targetes en un suro segons l'ordre d'importància.

2. A continuació presenteu algunes situacions on s'han de prendre decisions d'acord amb l'escala de prioritats que s'ha establert prèviament:

Cas 1: Un company em demana que li deixi copiar un examen.

Cas 2: A la meua feina expulsen injustament un company, però si dic alguna cosa em pot passar a mi.

Cas 3: Em compro una pilota de marca X, que és molt "guai", més barata que la marca més coneguda, encara que sospito que ha estat fabricada per nens en situació d'explotació laboral a l'Índia.

Cas 4: En una festa lligo amb la xicota d'un amic que no ha pogut anar-hi.

Han de tenir en compte l'escala de prioritats que ha sorgit a la classe.

Cas 1: La companyonia és abans que la veritat?

Cas 2: El treball és més important que la coherència o la companyonia?

Cas 3: La moda o el diner són primer que la solidaritat o la justícia.

Cas 4: L'amiat ha d'estar per sobre del sexe i de la diversió.

3. Com establim la nostra escala de valors?

Establiu tres noves jerarquies model sobre tres maneres diferents de prendre decisions:

- Demaneu a un alumne que faci una ordenació personal dels deu valors que consideri prioritaris. Se li pot preguntar sobre algun dels casos anteriors, i demanar-li com decidiria en funció de les seva escala de prioritats.
- Demaneu a un alumne que surti i col·loqui les targetes sense cap més criteri que la lletra que més li agradi.
- Demaneu a un alumne que tanqui els ulls i que els altres li indiquin com ha de col·locar les targetes.

Aquestes maneres de jerarquitzar es corresponen amb diferents maneres com les persones prenen decisions, quines creus que són?

Es pot comentar que hi ha persones que reflexionen sobre les seves decisions i que, hi estiguem d'acord o no, tenen una escala de valors pròpia.

D'altres, en canvi, organitzen la seva jerarquia sense cap criteri sòlid. Se solen guiar pels seus sentiments del moment, de manera superficial o, fins i tot, són capaços de jerarquitzar sense prendre-s'ho seriosament .

Finalment, també hi ha persones que mai decideixen per elles mateixes. Es deixen influir per qualsevol i tanquen els ulls quan es topen amb les responsabilitats posteriors.

4. Intenteu reflexionar si teniu una escala de valors pròpia o us deixeu influir per les circumstàncies externes.

5. Intenteu buscar alternatives a les frases següents:

- Em pot la mandra...
- Sóc així i no puc canviar...
- Un no pot fer el que vulgui, el grup influeix...
- Estem imbuïts a fer el que l'entorn ens marca...

Activitats 2n Cicle ESO

Preparació de l'activitat

Pregunteu a les persones que us envolten (família, veïnat, amistats, etc.,) pels seus valors, és a dir, per allò que creuen que val la pena en la seva vida personal, familiar, laboral i social. Com a mínim heu de preguntar a vuit persones, que hi hagi dones i homes d'edats diferents.

1a sessió

1. Dividiu la pissarra en tres apartats: familiar, treball i social. Escriviu-hi els valors que heu anotat en les vostres entrevistes. Dividiu-los per trams d'edat i sexe: dones fins a 30 anys, dones de 31 fins a 55 anys i dones més grans de 56 anys; homes fins a 30 anys, homes de 31 fins a 55 anys i homes més grans de 56 anys. *(15 minuts)*
2. Feu sis grups. Cada grup ha de treballar un apartat (familiar dones, familiar homes, social dones, social homes, laboral dones, laboral homes). Representeu en diagrames de barres la freqüència de cada valor en cada apartat. Escriviu els resultats en unes cartolines. *(20 minuts)*
3. Poseu en comú el treball. Pengeu les cartolines al suro de la classe perquè tothom pugui veure-les i comenteu-ne els resultats. *(15 minuts)*

2a sessió

Ara ja coneixeu els valors de les persones que us envolten. Per tant, en gran part també són els vostres, perquè, com ja hem dit, l'entorn proper influeix en la construcció dels valors de cadascú.

1. Feu grups de 4 o 5 alumnes. Classifiqueu els valors que teniu anotats a les cartolines seguint aquests apartats. (15 minuts)
  - a) *Valors polítics*: estan caracteritzats per l'autoritarisme, l'aspiració al poder, la tendència a dominar els altres i per motivacions de poder manar.
  - b) *Valors humanitaris*: estan caracteritzats per l'altruisme, el servei, la dedicació als altres i l'interès social.
  - c) *Valors estètics*: estan caracteritzats per la imaginació, la vida sentimental subjectiva i la motivació artística.
  - d) *Valors racionalistes*: estan caracteritzats per la recerca de la veritat, pel coneixement i la resolució de problemes, per la motivació per la teoria i l'abstracció i l'enriquiment de la vida interior.
  - e) *Valors econòmics*: estan caracteritzats per l'utilitarisme, el desig de produir i de rendir econòmicament i per una forta motivació pragmàtica.
  - f) *Valors religiosos*: estan caracteritzats per la motivació espiritual i la consideració dels problemes en un context transcendent.
2. Ara que ja coneixes els valors en general, és el moment que reflexionis sobre el teu comportament i les teves aspiracions en el tema de valors que vols aconseguir a nivell familiar, laboral i social.
3. Defineix quins valors són, per a tu, els més importants i quins creus que són els que més predominen i els que més falten en la nostra societat.
4. Reflexioneu sobre la tant anomenada "crisi de valors": què significa, quin segment de la societat la lamenta i quin la qualifica positivament, en quins àmbits es dóna més (polític, religiós, familiar, moral, jurídic...).